

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Participatieplan voor de nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding tussen Diemen en Ens

Fase: van concept-Notitie Reikwijdte en
Detailniveau naar voorkeursalternatief

Inhoud

1.	Inleiding	3
1.1	Geactualiseerd participatieplan	3
1.2	Huidige stand van zaken.....	3
1.3	Wat gaan we deze fase doen?.....	4
1.4	Leeswijzer	5
1.5	Wie doet wat?	5
1.6	Onze contactgegevens	6
2.	Participatie	7
2.1	Inleiding	7
2.2	Belang van participatie.....	7
2.3	Participeren in deze fase	7
2.4	Informereren van alle doelgroepen.....	9
2.5	Activiteiten tot en met ontwerp-voorkeursbeslissing.....	11
2.6	Tijdslijn activiteiten in de fase tot ontwerp-voorkeursbeslissing	14
3.	Reacties	15
3.1	Reageren op de concept-NRD	15
3.2	Uw reactie is van harte welkom	15
	Bijlage 1: Participatieverslag fase concept-NRD.....	16
1.	Inleiding	16
2.	Participatieplan fase concept-NRD.....	16
2.1	Voorstellen en voorstel voor participatie.....	16
2.2	Communicatiemomenten	16
2.3	Inzet communicatiemiddelen.....	17
2.4	Inloopbijeenkomsten en online informatiebijeenkomst.....	17
2.5	Werkbijeenkomsten/Themasessies	17
2.6	Overleggen, presentaties en persoonlijk contact	20
2.7	Ambtelijk en bestuurlijk overleg met lokale en regionale overheden	20
3.	Opbrengst en bevindingen van de participatie.....	21
3.1	Opbrengst participatietraject.....	21
3.2	Bevindingen participatietraject.....	21
4.	Overzicht geraadpleegde betrokkenen	22

1. Inleiding

1.1 Geactualiseerd participatieplan

Dit is het geactualiseerde participatieplan van het project Nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding Diemen-Ens. In dit plan leest u hoe het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (hierna EZK) en TenneT u informeren over en betrekken bij dit project in de periode van maart 2023 tot begin 2025. Verder krijgt u inzicht in de activiteiten en middelen waarmee wij het participatie- en communicatieproces van deze fase inrichten. Dit participatieplan is gelijktijdig met de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) gepubliceerd.

Na 2030 is een verdere capaciteitsvergroting van het hoogspanningsnet tussen Diemen en Ens nodig. Daarom komt er een nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding tussen de hoogspanningsstations Diemen en Ens, met een aansluiting nabij het hoogspanningsstation Lelystad. Wij begrijpen de mogelijke impact van dit project en willen u daarom zo goed als mogelijk meenemen in de stappen die wij zetten om tot een ruimtelijke inpassing van de hoogspanningslijn te komen en u, daar waar mogelijk, bij betrekken.

In figuur 1 zijn de verschillende onderdelen van de opgave weergegeven. De verschillende onderdelen zijn uitgebreid beschreven in de Nota Onderzoeksalternatieven.

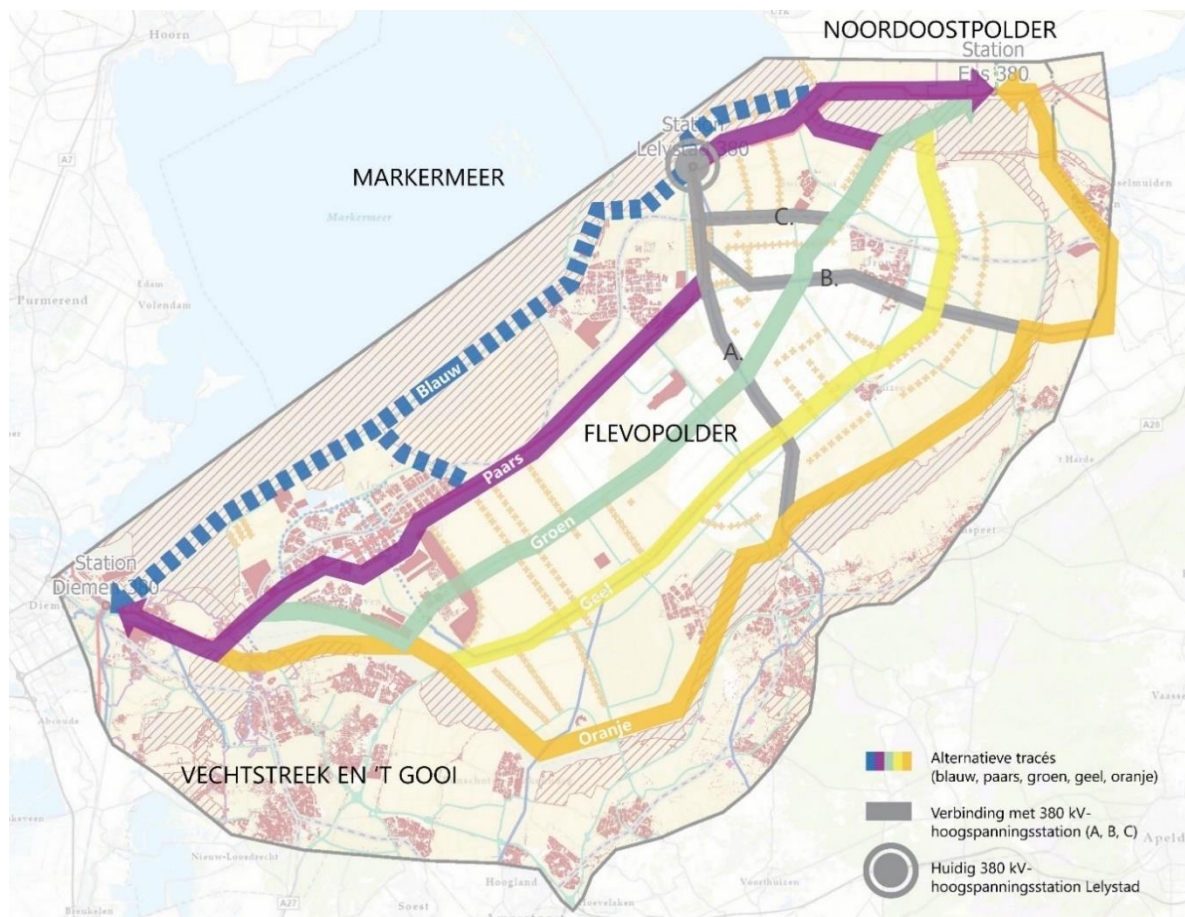

Figuur 1 De onderzoekopgaven voor het project 380 kV-hoogspanningsverbinding Diemen - Ens

1.2 Huidige stand van zaken

De vorige fase stond in het teken van het opstellen en de publicatie van de concept-NRD. De concept-NRD ligt nu ter inzage. In de concept-NRD zijn de onderzoeksalternatieven beschreven (zie onderstaande figuur). Wij stellen voor deze alternatieven verder te onderzoeken. Wij zitten nu in de fase om te komen van de onderzoeksalternatieven naar een voorkeursalternatief. Deze fase eindigt

met de publicatie van de ontwerp-voorkeursbeslissing, het MER en de IEA. Het MER en de IEA zijn nodig om te komen tot de ontwerp-voorkeursbeslissing. Een uitgebreidere toelichting op de procedure en de onderzoeksalternatieven leest u in de concept-NRD en bijbehorende stukken die zijn gepubliceerd. Deze staan op de website www.rvo.nl/diemen-ens.

Figuur 2 De voorgestelde onderzoeksalternatieven

1.3 Wat gaan we deze fase doen?

Om te komen tot de ontwerp-voorkeursbeslissing moeten een aantal onderzoeken worden uitgevoerd en rapporten worden opgesteld. Dit zijn het milieueffectrapport (MER) en de integrale effectanalyse (IEA), zie ook het kader hieronder.

Wanneer het MER en de IEA zijn opgesteld, wordt aan de regionale overheden gevraagd om met een advies (of meerdere adviezen) te komen, waarin zij aangegeven wat hun voorkeurstracé is. De minister voor Klimaat en Energie (K&E) en de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) nemen op basis van dit regio-advies (of adviezen) een besluit over een voorkeursalternatief; de voorkeursbeslissing. De voorkeursbeslissing publiceren we eerst in ontwerp, samen met het MER en de IEA. Hierop kan door iedereen gereageerd worden. We verwachten dat de ministers voor K&E en VRO eind 2024 een ontwerp-voorkeursbeslissing nemen over het voorkeursalternatief.

Wat is een concept NRD, een MER en een IEA?

Concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)

De concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau is de eerste stap in de m.e.r.-procedure waarin we de reikwijdte en het detailniveau van het MER aangeven (de onderzoeksopgave). In de concept-NRD leest u het 'waarom' (nut en noodzaak) van het voornemen, voor welke alternatieven we de milieueffecten in beeld brengen en de diepgang en methode van het onderzoek.

Milieueffectrapport (MER)

Het doel van het proces van een milieueffectrapportage (afgekort als m.e.r.) is het milieubelang in de voorbereiding en vaststelling van besluiten een volwaardige plaats te geven. Dit doen we door de milieugevolgen van een plan of project transparant en objectief te onderzoeken en in beeld te brengen. Dat leggen we vast in het milieueffectrapport (afgekort met de hoofdletters MER).

Integrale effect analyse (IEA)

In de integrale effectanalyse (IEA) worden de effecten op gebied van techniek, omgeving, milieu, kosten, ruimtelijke kwaliteit en toekomstvastheid van de verschillende tracé-alternatieven in beeld gebracht. De IEA beschrijft vooral de onderscheidende informatie voor de keuze van een voorkeursalternatief en is daarmee te zien als samenvatting van alle informatie die in de verkenningsfase in beeld komt.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 1 is een inleiding op het participatieplan en beschrijft kort in welke fase het project zich bevindt. In hoofdstuk 2 gaan we in op de participatie in de komende fase. In hoofdstuk 3 geven we aan hoe u kunt reageren. Tot slot vindt u in bijlage 1 het participatieverslag, waarin we terugblikken op de participatieactiviteiten die we in de vorige fase hebben uitgevoerd, hoe we mensen in de omgeving hebben betrokken en wat onze bevindingen zijn.

1.5 Wie doet wat?

TenneT is de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet. Via het landelijke net transporteert TenneT de elektriciteit afkomstig van elektriciteitsproducenten naar de netten van de regionale netbeheerders. Zij zorgen er op hun beurt voor dat de elektriciteit bij de gebruikers terechtkomt. TenneT is als netbeheerder de initiatiefnemer voor de nieuwe verbinding.

Het ministerie van EZK is samen met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) verantwoordelijk voor de ruimtelijke inpassing van de nieuwe 380 kV-verbinding. Doordat de nieuwe verbinding van nationaal belang is, vormt de minister voor K&E samen met de minister VRO formeel het bevoegd gezag.

Over de ruimtelijke inpassing van de nieuwe hoogspanningsverbinding laten EZK, BZK en TenneT zich adviseren door de regionale overheden (gemeenten, provincies en waterschappen), andere externe

partijen (zoals bewonersorganisaties en natuur- en milieuverenigingen) en betrokkenen in de omgeving. Op basis van deze adviezen nemen de ministers voor K&E en VRO uiteindelijk een besluit over de ruimtelijke inpassing.

Naast de ruimtelijke verkenning voor een nieuwe verbinding tussen Diemen en Ens zijn we ook begonnen met een verkenning naar een nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding tussen Vierverlaten en Ens. Dit is een apart project en hier werken we, waar het kan, samen in de communicatie en participatie.

1.6 Onze contactgegevens

Heeft u vragen naar aanleiding van het project neem dan contact op met EZK of TenneT via:

Voor informatie over de inhoud en participatie van het project:

TenneT

- 0800 - 83 66 388
- www.tennet.eu/diemen-ens
- Omgevingsmanager: Kasimir Hagendoorn, kasimir.hagendoorn@tennet.eu, 06-50060586
- Omgevingsmanager: Dave Rüter, dave.ruter@tennet.eu, 06-81027258

Voor informatie over de procedure, documenten en participatie van het project:

Bureau Energieprojecten namens het ministerie van EZK

- 070 - 379 89 79
- www.rvo.nl/diemen-ens
- bureauenergieprojecten@minezk.nl
- Projectleiders EZK: Titus van Roermund en Caroline Dollekamp (plaatsvervanger)

2. Participatie

2.1 Inleiding

Participatie is een begrip dat iedereen anders interpreteert. Daarom leggen wij in dit hoofdstuk uit waarom wij participatie belangrijk vinden, maar ook hoe wij er in deze fase invulling aan willen geven, wie welke rol heeft en hoe wij om willen gaan met de input vanuit de omgeving. Verder beschrijven wij welke communicatiemiddelen wij gaan inzetten. Ook geven wij aan welke participatieactiviteiten wij in de komende fase gaan organiseren. Dit doen we met samenvattende tabellen van respectievelijk de communicatiemiddelen- en participatieactiviteiten. We sluiten af met een tijdlijn met daarin de belangrijkste activiteiten van deze fase.

2.2 Belang van participatie

De nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding is belangrijk voor een veilige en betrouwbare elektriciteitsverbinding tussen energieverbruikers en energieproducenten. Maar het is ook ingrijpend, omdat de verbinding belangen van betrokkenen in de omgeving raakt. Participatie en het betrekken van de mensen in de omgeving zijn daarom een belangrijk onderdeel van de verkenning naar de nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding tussen Diemen en Ens.

Daarom kan iedereen in de omgeving meedenken over en meewerken aan het verkennen van de in de concept-NRD benoemde onderzoeksalternatieven. Hierdoor krijgt u inzicht in hoe en waarom we bepaalde keuzes maken.

Het doel van de participatie is:

- het informeren van omwonenden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen over het project;
- iedereen in staat stellen om tijdig en op zinvolle wijze inbreng te laten leveren door oplossingen aan te dragen of ideeën in te brengen over de onderzoeksalternatieven;
- het terugkoppelen naar betrokkenen in de omgeving over de wijze waarop de aangedragen ideeën en oplossingen zijn meegenomen of verwerkt, en wat de reden ervan is.

2.3 Participeren in deze fase

Voor de participatie in de fase van het uitwerken van de onderzoeksalternatieven onderscheiden wij verschillende doelgroepen. Grofweg onderscheiden wij de volgende doelgroepen:

- betrokken overheden (gemeenten, provincies, Rijk, waterschappen en Rijkswaterstaat);
- belangenorganisaties, zoals natuur- en milieuorganisaties en LTO, maar ook andere netbeheerders;
- particulieren (bedrijven/grondeigenaren);
- overige belanghebbenden (zoals omwonenden);
- belangstellenden.

De wijze en het doel van participatie verschilt voor de verschillende doelgroepen. Zie hiervoor ook onderstaande kaders voor meer uitleg.

Participatie met belanghebbenden en belangstellenden: informeren staat centraal!

Deze fase in het proces zien wij vooral als een fase waarin wij de belanghebbenden en belangstellenden vroegtijdig informeren over de verschillende stappen en de resultaten van de verschillende onderzoeken. Dit betekent dat wij de resultaten van de verschillende onderzoeken in deze fase met u gaan delen. Op die manier willen wij open en transparant zijn over wat er onderzocht is en welke informatie leidt tot het kiezen van een voorkeursalternatief. Kern van de participatie is dus u goed te informeren.

Uiteraard kunt u tijdens deze fase ook meedenken en reageren. Tijdens de terinzagelegging van de concept-NRD kunt u hierop formeel reageren.

Daarnaast kunt u altijd informeel informatie met ons delen, reageren op de door ons gedeelde informatie of suggesties doen. Dit kan via de projectatlas waar u op een kaart een reactie, vraag, zorg of suggestie achter kunt laten, of via de contactmogelijkheden genoemd in paragraaf 1.4 of bijvoorbeeld bij de voorgestelde webinars en roadshow.

In de volgende fase, nadat er een besluit is genomen over een voorkeursalternatief, gaan we met u om tafel, indien u een direct belang heeft bij het voorkeursalternatief. Dat zijn dan inhoudelijke gesprekken over de verdere uitwerking van en onderzoek naar het voorkeursalternatief.

Participatie met overheden en belangenorganisaties: input ophalen

De participatie richt zich in deze fase vooral op het betrekken, meedenken en het leveren van input door de regionale overheden en betrokken belangenorganisaties. Daarnaast kunnen zij ook formeel reageren op de voorgelegde stukken. Met de overheden en belangenorganisaties voeren wij gesprekken, houden we (thema-specifieke) bijeenkomsten en vragen wij om advies over hun voorkeursalternatief.

Voor de regionale overheden en netbeheerders hebben wij een ambtelijke werkgroep opgezet. Deze werkgroep biedt hen de mogelijkheid om te adviseren over de op te stellen formele documenten en de voorliggende keuzes. Dit ter voorbereiding van het bestuurlijk overleg met de regionale overheden. Aan het bestuurlijk overleg nemen de bestuurders van gemeenten, provincies, Liander en waterschappen deel. Zij worden geïnformeerd en betrokken en adviseren de ministers over de te nemen besluiten.

In de regionale communicatiewerkgroep wordt de communicatie over de procedure en het proces voorbereid.

2.4 Informeren van alle doelgroepen

In de komende fase houden wij iedereen via verschillende communicatiemiddelen en activiteiten op de hoogte van de voortgang van het project en de procedure. Dit doen wij door inloopbijeenkomsten te organiseren tijdens de publicatie van de concept-NRD en de ontwerp-voorkeursbeslissing en door de inzet van diverse andere communicatiemiddelen. In de tabel 1 ziet u hoe wij de communicatie voor ons zien tot en met de publicatie van de ontwerp-voorkeursbeslissing.

Tabel 1 Voorstel communicatiemiddelen

Hoe? (communicatiemiddel)	Wie? (doelgroep)	Wat/waarover?	Wat doen we met uw inbreng?
Websites	Voor iedereen	www.rvo.nl/diemen-ens : alle informatie over het formele besluitvormingsproces, waaronder de publicaties. www.tennet.eu/diemen-ens : alle projectinformatie, zoals animaties, factsheets, veel gestelde vragen en een link naar de projectatlas.	N.v.t.
Projectatlas	Voor iedereen	U kunt digitaal informatie geven over specifieke locaties en reageren op onderzoeksalternatieven, maar ook u zorgen, vragen of suggestie delen. U komt via www.tennet.eu/diemen-ens bij de projectatlas	U krijgt een antwoord op uw reactie. Uiteindelijk wordt uw reactie betrokken bij de totstandkoming van de stukken.
Digitale nieuwsbrieven	Voor iedereen	In de nieuwsbrief delen wij informatie over de stappen naar de ontwerp-voorkeursbeslissing of andere project relevante informatie. Aanmelden kan via www.tennet.eu/diemen-ens .	N.v.t.
Inloopbijeenkomsten concept-NRD	Voor iedereen	• Toelichting op de concept-NRD en de onderzoeksalternatieven • Mogelijkheid bieden tot het stellen van vragen • Indienen van zienswijzen op onder ander de onderzoeksalternatieven en het beoordelingskader • Mogelijkheid bieden tot reactie en input op het geactualiseerde participatieplan	Uw vragen en zienswijzen zijn mogelijk input voor de volgende fase van de uitwerking van de onderzoeksalternatieven. Daarnaast kan uw inbreng leiden tot aanpassing van het participatieplan.
Inloopbijeenkomsten ontwerp-voorkeursbeslissing	Voor iedereen	• Toelichting op het MER en IEA en de ontwerp-voorkeursbeslissing • Mogelijkheid bieden tot het stellen van vragen • Indienen van zienswijzen op onder ander het voorkeursalternatief en het MER en de IEA • Mogelijkheid bieden tot reactie en	Uw vragen en zienswijzen zijn mogelijk input voor de uitwerking van het voorkeursalternatief, leiden tot aanpassing/aanscherping van de gepubliceerde stukken. Daarnaast kan

		input op het geactualiseerde participatieplan	uw inbreng leiden tot aanpassing van het participatieplan.
(Sociale) media	Voor iedereen	Wij informeren lokale en regionale media en pers met nieuwsberichten over het project, zodat zij hier (desgewenst) aandacht aan kunnen besteden. Daarnaast delen wij informatie met de betrokken overheden en organisaties en benutten in afstemming met hun de (sociale) media en communicatiekanalen.	N.v.t
Webinars	Voor iedereen	(Digitale) bijeenkomsten waar we inzoomen op specifieke thema's van het project, vooralsnog denken wij aan webinars over de onderzoeksalternatieven en magneetvelden.	Voor de webinars kunt u vragen indienen over het betreffende thema, waarbij wij u zo goed als mogelijk van antwoorden proberen te voorzien.
Roadshow	Voor iedereen	De roadshow houdt in dat wij op bepaalde data met een aantal medewerkers aan het werk zijn bij u in de buurt, zodat u langs kunt komen voor een kop koffie, het delen van informatie en vragen over het project. Naar verwachting juni 2023.	Uw vragen en informatie gebruiken wij voor de uitwerking van de onderzoeksalternatieven als ook het participatieplan en activiteiten.
Publicatie kennisgeving in Staatscourant, huis-aan-huisbladen, online kranten	Voor iedereen	Informeren over de terinzagelegging van de concept-NRD, uitnodigingen voor de inloopbijeenkomsten en de mogelijkheid geven om te reageren op concept-NRD en later ook de ontwerpvoorkeursbeslissing, het MER en de IEA.	N.v.t.

2.5 Activiteiten tot en met ontwerp-voorkeursbeslissing

In de onderstaande tabel staan de verschillende participatieactiviteiten tot en met de publicatie van de ontwerp-voorkeursbeslissing, het MER en de IEA. De planning van de diverse bijeenkomsten en andere activiteiten is onder voorbehoud.

Tabel 2 Voorziene participatieactiviteiten tot en met publicatie ontwerp-voorkeursbeslissing

Hoe? (activiteit)	Wie? (doelgroep)	Wat / waarover / wanneer?	Wat doen we met de inbreng?
Brief van EZK en TenneT over publicatie concept-NRD en over de ontwerp-voorkeursbeslissing	Georganiseerde stakeholders	Aankondiging publicatie concept-NRD en update participatieplan en toelichting processtappen project (maart 2023) Aankondiging van de ontwerp-voorkeursbeslissing en update participatieplan en toelichting processtappen project (Q3 2024)	N.v.t.
Publicatie concept-NRD en update voorstel voor participatie (in onder meer de Staatscourant, huis-aan-huisbladen en lokale websites)	Voor iedereen	Mogelijkheid tot reageren op in het MER te onderzoeken kansrijke tracéalternatieven en wijze van onderzoek, de reikwijdte en detailniveau (maart 2023)	Inbreng kan leiden tot aanpassing/aanscherping van de gepubliceerde stukken en onderzoeksvragen. Daarnaast kan de inbreng leiden tot aanpassing van het participatieplan.
Reactienota voornemen en voorstel voor participatie	Voor iedereen	Hierin wordt verslag gedaan van de ingebrachte reacties op het voornemen en voorstel voor participatie en van de reactie hierop door het ministerie van EZK (maart 2023).	N.v.t.
Reactienota concept-NRD en publicatie definitieve NRD	Voor iedereen	Hierin wordt verslag gedaan van de ingebrachte reacties op het concept-NRD en de onderzoeksalternatieven en het voorstel voor participatie en van de reactie hierop door het ministerie van EZK en TenneT (Q2 / Q3 2023).	N.v.t.
Informatiesessies gemeenteraden en Provinciale Staten	Leden van gemeenteraden	Tijdens de gehele fase op verzoek: Bijpraten over (stand van zaken) project en	Afhankelijk van type sessie, insteek is informeren.

	en Provinciale Staten	over betrokkenheid bestuurlijk vertegenwoordigers van de regionale overheden (incl. verdeling rollen en bevoegdheden)	
Werk-bijeenkomsten en themasessies	• Ambtelijke vertegenwoordigers van gemeenten, provincies, Rijkswaterstaat en waterschappen • Regionale netbeheerders (Liander) • Overige georganiseerde stakeholders zoals natuur- en milieuorganisaties en LTO	Tijdens de gehele fase: Specifieke thema's zoals: • tracés onderzoeksalternatieven • kansrijke locaties stations¹ • ruimtelijke inpassing • resultaten effectenstudies • Heritage Impact Assessment (HIA) • voortoets Natura 2000	Verbeteren van de onderzoeksvragen en bijbehorende stukken, zodat de juiste afwegingen en keuzes gemaakt kunnen worden.
Ambtelijke werkgroep	Ambtelijke vertegenwoordigers van gemeenten, provincies, Rijkswaterstaat, waterschappen en Liander	Tijdens de gehele fase, tenminste over: • conceptversie Notitie Reikwijdte en Detailniveau • concept HIA en voortoets Natura 2000 • concept plan-MER en IEA • het regio advies t.a.v. voorkeursalternatief • concept ontwerp-voorkeursbeslissing	Verbeteren van het proces, de onderzoeksvragen en bijbehorende stukken zodat de juiste afwegingen en keuzes gemaakt kunnen worden om te komen tot een regio advies / adviezen.
Bestuurlijk regio-overleg	Bestuurlijke vertegenwoordigers van gemeenten, provincies, waterschappen en Liander	• Terugkoppeling van resultaten voortoetsen (Q2 / Q3 2023) • Toelichting op MER en IEA (Q2 2024) • Bespreken regionaal advies of adviezen (Q3 2024)	Verbeteren van het proces, de onderzoeksvragen en bijbehorende stukken, zodat de juiste afwegingen en keuzes gemaakt kunnen worden

¹ Voor sessies over hoogspanningsstations gaan wij ook direct omwonenden/particulieren uitnodigen, naast de betrokken overheden en belangenorganisaties. Het proces voor de locatiekeuze van de hoogspanningsstations in relatie tot de tracékeuze wordt nog uitgewerkt. Hierover volgt in Q2 2023 meer informatie op de website van TeneT.

			om te komen tot een regio advies/adviezen.
Communicatie werkgroep	Voor communicatie-adviseurs uit de betrokken gemeenten, provincies en waterschappen	Tijdens de gehele fase bijpraten over het project en over eenduidige berichtgeving naar de omgeving. Afstemming communicatie/momenten/locaties rond de terinzagelegging.	Het aanpassen van communicatiemiddelen en de communicatieplanning en de uitvoering ervan.
Ter inzage ontwerp-voorkeursbeslissing	Voor iedereen	Mogelijkheid tot inbrengen reacties m.b.t. het gekozen voorkeursalternatief en de uitkomsten van het MER en IEA (Q4 2024).	Inbreng kan leiden tot aanpassing/ aanscherping van de gepubliceerde stukken en onderzoeksvragen. Daarnaast kan de inbreng leiden tot aanpassing van het participatieplan.

2.6 Tijdlijn activiteiten in de fase tot ontwerp-voorkeursbeslissing

3. Reacties

3.1 Reageren op de concept-NRD

Dit participatieplan is opgesteld om gelijktijdig met de concept-NRD met u te delen. Wij vragen u daarom ook gelijk om te reageren op de concept-NRD. U kunt denken aan een reactie op de volgende vragen:

- Heeft u nog aandachtspunten en/of kunt u zich vinden in de verschillende beschreven onderzoeksalternatieven van het project?
- Heeft u nog aandachtspunten en/of kunt u zich vinden in het zoekgebied voor eventuele uitbreiding van het hoogspanningsstation Lelystad en het nieuwe hoogspanningsstation Almere/Zeewolde?
- Heeft u specifieke gebiedskennis, belangen en/of aandachtspunten die u wilt inbrengen en die mogelijk van belang zijn voor de beoordeling van de verschillende alternatieven en zo ja, welke?
- Heeft u aandachtspunten voor het onderzoek of over de wijze van onderzoek en zo ja, welke?
- Kunt u zich vinden in de wijze waarop wij u en/of andere omgevingspartijen betrekken bij het proces?

Overige, meer specifieke onderwerpen, zoals de keuze voor een masttype, zijn nu nog niet aan de orde en komen in een latere fase aan de orde.

3.2 Uw reactie is van harte welkom

Naast de activiteiten die wij vanuit het project voorstellen, spelen wij graag in op uw behoefte aan informatie en contact met u. Heeft u of uw organisatie behoefte aan bepaalde informatie, wilt u informatie, zorgen en/of opmerkingen met ons delen of met ons kennismaken? Laat het ons weten! Wij bekijken dan samen wat het beste past. Dat kan een telefoongesprek zijn, maar ook het geven van een presentatie of een werksessie.

Wij actualiseren het participatieplan in iedere projectfase. Het volgende plan verschijnt bij de publicatie van de ontwerp-voorkeursbeslissing. Heeft u na het lezen van dit plan vragen of suggesties voor verbetering? Dat horen wij graag! Dit kunt u doen via een schriftelijke of mondelinge reactie te geven op het voorstel voor participatie. Via de website www.rvo.nl/diemen-ens kunt u terugvinden hoe en waar u kunt reageren. Daarnaast kunt u ons altijd bereiken via de contactgegevens die staan in paragraaf 1.6.

Bijlage 1: Participatieverslag fase concept-NRD

1. Inleiding

Dit is het participatieverslag van het project Nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding Diemen-Ens. Het gaat over de participatie in de eerste fase van het project. Deze fase is gestart met de publicatie van het Voornemen en een voorstel voor participatie en eindigt met de publicatie van de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept-NRD). Deze fase liep van september 2022 tot en met maart 2023.

In dit verslag bliken het ministerie van EZK en TenneT terug op de participatie en inspraak van het project in deze fase: welke activiteiten hebben we ondernomen, wie hebben we gesproken, welke inbreng hebben belanghebbenden geleverd, wat hebben we daarmee gedaan en wat zijn de belangrijkste bevindingen tot nu toe? We sluiten het verslag af met een overzicht van alle betrokkenen tot nu toe.

2. Participatieplan fase concept-NRD

2.1 Voornemen en voorstel voor participatie

In de publicatie 'Voornemen en voorstel voor participatie: Nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding Diemen-Lelystad-Ens' (2 september 2022, verder te noemen het Voornemen en participatievoorstel) staat hoe het ministerie van EZK en TenneT invulling geven aan de participatie voor de fase van het opstellen van de concept-NRD. De publicatie vindt u op de www.rvo.nl/diemen-ens. Het voornemen en voorstel hebben van 2 september tot en met 13 oktober 2022 ter inzage gelegen.

We hebben 45 reacties ontvangen op het Voornemen en participatievoorstel. De reacties en de beantwoording ervan (Reactienota) staan op de website van Bureau Energieprojecten: www.rvo.nl/diemen-ens.

2.2 Communicatiemomenten

Naast de mogelijkheid om een reactie te geven op het Voornemen en participatievoorstel zijn er meerdere communicatiemomenten geweest. De participatie bestaat in deze fase uit de volgende activiteiten en staan ook beschreven in het Voornemen en participatievoorstel:

- brief van EZK en TenneT
- lanceren website van Bureau Energieprojecten: de documenten die ter inzage liggen (voornemen en voorstel voor participatie)
- lanceren TenneT website: projectomschrijving, inclusief projectatlas
- uitbrengen eerste (digitale) nieuwsbrief
- in Staatscourant en huis-aan-huisbladen en lokale websites worden inloopbijeenkomsten en start procedure aangekondigd.
- reactienota → wordt tegelijkertijd gepubliceerd met de concept-NRD en participatieplan
- informatie- of discussiebijeenkomsten
- werkbijeenkomsten en themasessies
- ambtelijke werkgroep
- bestuurlijk regio-overleg
- ter inzage leggen concept-NRD en participatieplan

In de volgende paragrafen gaan we hier kort op in en komen een aantal activiteiten terug.

2.3 Inzet communicatiemiddelen

Om het project bekend te maken hebben we op 2 september 2022 de kennisgeving gepubliceerd. Dit is een advertentie in de Staatscourant en in een aantal huis-aan-huisbladen. Hierin hebben we ook de reactiemogelijkheid op het Voornemen en participatievoorstel vermeld. De publicatie is ook verspreid via kanalen van de betrokken overheden en online gepubliceerd.

Daarnaast hebben we georganiseerde stakeholders, op basis van een eerste stakeholderanalyse, geïnformeerd met een brief van EZK en TenneT over de aankondiging van de publicatie Voornemen en participatievoorstel en de processtappen.

Vanaf de publicatie van de kennisgeving staat het project op de website van Bureau Energieprojecten www.rvo.nl/diemen-ens (met informatie over de procedure en besluitvorming) en op de website www.tennet.eu/diemen-ens (met informatie over het project en een link naar de projectatlas).

We hebben geen nieuwsbrief verstuurd, omdat hiervoor nog geen aanmeldingen waren.

2.4 Inloopbijeenkomsten en online informatiebijeenkomst

De inloopbijeenkomsten zijn er om iedereen te informeren over zowel de inhoud als de procedure van de NRD. De inloopbijeenkomsten zijn georganiseerd door het ministerie van EZK, samen met TenneT en regionale overheden. De aankondiging van deze bijeenkomsten stond in lokale huis-aan-huisbladen, via de genoemde websites en in de Staatscourant. We hebben vier inloopbijeenkomsten georganiseerd:

- donderdag 15 september 2022: Van der Valk hotel in Almere
- dinsdag 20 september 2022: Het Arsenaal in Naarden-Vesting
- dinsdag 27 september 2022: Kerkcentrum de Hoeksteen in Swifterbant
- donderdag 29 september 2022: Van der Valk hotel in Lelystad

Naast de fysieke inloopbijeenkomsten hebben we op maandag 3 oktober 2022 een online informatiebijeenkomst georganiseerd.

Alle inloopbijeenkomsten hadden dezelfde opzet. Op de locatie waren informatieborden met informatie over het nut en de noodzaak van de nieuwe hoogspanningsverbinding, de procedure van het milieueffectrapport en het Nederlandse hoogspanningsnetwerk. Daarnaast waren er informatieschermen met onder andere de projectatlas die we ter plekke konden invullen. Ook was er een team van mensen vanuit het ministerie van EZK, TenneT en de adviescombinatie voor TenneT van Tauw en Witteveen+Bos (ACT TWB) voor vragen en opmerkingen. Tenslotte kon u bij elke inloopbijeenkomst bij EZK een formele reactie op het voornemen inbrengen.

Bij de inloopbijeenkomsten en de online informatiebijeenkomst waren in totaal ongeveer honderd belangstellenden.

2.5 Werkbijeenkomsten/Themasessies

We hebben meerdere werksessies georganiseerd om zoveel mogelijk informatie uit de omgeving op te halen voor het project in het algemeen en de concept-NRD en NKA in het bijzonder. In deze fase van het project waren werkbijeenkomsten en themasessies vooral bedoeld voor de betrokken regionale overheden, de regionale netbeheerder, specifieke belangengroepen en eventueel overige professionele organisaties of belangenverenigingen.

Werkbijeenkomsten

Met de betrokken regionale overheden hebben we vier ambtelijke werkbijeenkomsten gehouden. Hieronder leest u een toelichting:

1. Kansen en belemmeringen: eerste stap om samen de ontwikkelruimte te definiëren naar mogelijke alternatieven

De eerste werkbijeenkomst ging over *kansen en belemmeringen*. Het doel van de werkbijeenkomst was het verkrijgen van een compleet beeld van kansen en belemmeringen in het projectgebied voor de ontwikkeling van de nieuwe 380 kV-verbinding vanuit verschillende perspectieven: milieuthema's, ruimtelijke kwaliteit, omgevingsbelangen en -zorgen en technische randvoorwaarden. Daarnaast hebben we gezocht naar een gedeeld beeld van de afwegingsruimte in het projectgebied: harde kaders (no-go's) en zwaarwegende aspecten en belangen in het zoekgebied. Zo hebben we geprobeerd om tot een eerste globale trechtering van het projectgebied naar mogelijke alternatieven te komen.

2. Beoordelingskaders en methodiek: afstemmen afwegingskader en beoordelingskaders voor het MER en de trechtering

Het doel van de werkbijeenkomst *beoordelingskaders en methodiek* was het delen en bespreken van een voorstel voor het afwegingskader voor de Integrale Effectanalyse (IEA) en het beoordelingskader voor het MER.

3. Trechters naar onderzoeksalternatieven: samen doorlopen van eerste trechterstap en definiëren van de onderzoeksalternatieven

De derde werkbijeenkomst *trechters naar kansrijke alternatieven* had als doel het delen van het proces om tot onderzoeksalternatieven te komen en het delen van de daarbij gebruikte informatie. Daarnaast hebben we het eerste voorstel voor kansrijke alternatieven gedeeld, waarop de deelnemers konden reageren, aanvullingen geven of zorgen uiten.

4. Deelbijeenkomsten, trechters naar onderzoeksalternatieven

Naar aanleiding van deze werkbijeenkomst hebben we drie deelbijeenkomsten georganiseerd om de knelpunten en onderzoeksalternatieven per deelgebied te bespreken.

Tabel 1 geeft een overzicht van de betrokken partijen bij de werkbijeenkomsten:

Tabel 1 Betrokken partijen bij de ambtelijke werkgroep

Betrokken partijen	
• Gemeente Almere• Gemeente Amsterdam/Weesp• Gemeente Diemen• Gemeente Dronten• Gemeente Gooise Meren• Gemeente Huizen• Gemeente Kampen• Gemeente Lelystad• Gemeente Noordoostpolder• Gemeente Urk• Gemeente Zeewolde	• Liander• Provincie Flevoland• Provincie Noord-Holland• Provincie Overijssel• Regio Gooi en Vechtstreek• Rijkswaterstaat Midden-Nederland• Rijkswaterstaat West-Nederland Noord• Waterschap Zuiderzeeland• Waterschap Amstel Gooi en Vecht• Waterschap Drents Overijsselse Delta

NB: Tijdens het komen tot de onderzoeksalternatieven zijn meerdere partijen in beeld gekomen die wij in eerste instantie niet actief betrokken hebben. Het gaat hierbij om de provincies Gelderland en Overijssel, de gemeenten Kampen en Oldebroek, maar ook om Rijkswaterstaat Oost Nederland.

De provincie Overijssel heeft op 10-10-2022 een ambtelijke brief op het voornemen en voorstel voor participatie gestuurd, waarin expliciet is verzocht hebben om de provincie Overijssel vroegtijdig ambtelijk en bestuurlijk te betrekken bij deze ruimtelijke verkenning. Zeker wanneer sprake is van de ontwikkeling van kansrijke tracé-alternatieven binnen haar grenzen. Toen bleek dat er een mogelijk te onderzoeken alternatief door de provincie Overijssel en de gemeente Kampen was, zijn de Provincie Overijssel en de gemeente Kampen bij de deelbijeenkomst naar aanleiding van de derde werksessie uitgenodigd. Ook zijn ze daarop uitgenodigd om deel te blijven nemen aan de ambtelijke werkgroep en het vervolg.

De provincie Gelderland, de gemeente Oldebroek en Rijkswaterstaat Oost Nederland zijn geïnformeerd over het project en de onderzoeksalternatieven, maar vooralsnog niet (actief) betrokken.

Themasessies

Naast ambtelijke werkbijeenkomsten hebben we verschillende themasessies georganiseerd. Zo is er overleg geweest met Rijkswaterstaat, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en was er een themasessie natuur, waarbij diverse natuur- en milieuorganisaties aansloten. Hieronder staat een korte toelichting per thema.

Rijkswaterstaat

Met Rijkswaterstaat Midden-Nederland en Rijkswaterstaat West-Nederland Noord hebben we meerdere overleggen gevoerd. Tijdens deze sessies hebben we gesproken over de betrokkenheid van Rijkswaterstaat in zijn algemeenheid en aandachtspunten voor het project en ruimtelijke ontwikkelingen die mogelijk een raakvlak hebben met de realisatie van een nieuwe hoogspanningsverbinding.

UNESCO Werelderfgoed

Binnen het zoekgebied van het project vallen de UNESCO Werelderfgoederen de Hollandse Waterlinies (Stelling van Amsterdam en nieuwe Hollandse waterlinie) en Schokland en omgeving. Hierover hebben we gesprekken gevoerd. Als eerste met de provincie Noord-Holland als 'beheerder' van de Hollandse Waterlinie. Kort daarna hebben we gesproken met de RCE. Doel van de beide gesprekken was een kennismaking en het informeren van de RCE over het voornemen van de nieuwe verbinding en het ophalen van eisen, kaders en aandachtspunten voor de in het zoekgebied aanwezige werelderfgoederen.

Ook hebben we aanvullende gesprekken gevoerd met de gemeente Noordoostpolder (beheerder van Schokland en omgeving) en RCE. We hebben voornamelijk gesproken over de ontwikkeling van onderzoeksalternatieven (routes) in relatie tot de beschermde status van het werelderfgoed Schokland en de Hollandse Waterlinies, de uit te voeren toets, de zogenaamde Heritage Impact Assessment (HIA), en de adviserende rol van de RCE en het International Council on Monuments and Sites (ICOMOS)² bij ingrijpende wijzigingen aan UNESCO Werelderfgoed.

² ICOMOS is een internationale organisatie tot bescherming van monumenten en sites

Themasessie natuur

We hebben een themasessie georganiseerd met natuur- en milieuorganisaties. Het doel hiervan was het delen en bespreken van het voornemen van de nieuwe verbinding, het zoekgebied, het bespreken van het beoordelingskader natuur voor het MER en het toelichten van de eerste resultaten van een quickscan voor ecologie. Deelnemers konden aandachtspunten en aanvullingen bespreken. In tabel 2 ziet u een overzicht van de aanwezige partijen:

Tabel 2 Betrokken partijen bij de themasessie natuur

Natuurorganisaties	Overig
• Landschapsbeheer Flevoland• Natuurmonumenten• Natuur- en milieufederatie Flevoland• Rijkswaterstaat Midden-Nederland• Staatsbosbeheer• Vogelbescherming• Vogelwacht Flevoland	• Adviescombinatie voor TenneT van Tauw en Witteveen+Bos

2.6 Overleggen, presentaties en persoonlijk contact

De afgelopen periode hebben we met verschillende omgevingspartijen contact gehad (zie de tabel in hoofdstuk 4). Met deze partijen hebben we één of meerdere individuele gesprekken en overleggen gevoerd, voornamelijk voor nadere toelichting op het project en het proces.

De projectatlas is een van de middelen die we gebruiken om reacties op het voornemen te ontvangen. Het is een interactieve kaart van het zoekgebied, waar bezoekers op specifieke locaties hun zorgen, suggesties of vragen kunnen achtergelaten. Tot op heden (eind december 2022) zijn er 40 reacties op de projectatlas binnengekomen.

Mede naar aanleiding van reacties op de projectatlas en de gesprekken op de informatiebijeenkomsten hebben we met een aantal partijen telefonisch gesproken of via e-mail contact gehad. Afhankelijk van hun behoefte aan informatie en contact hebben we afgesproken hoe we ze verder informeren en/of erbij betrekken.

Tot slot hebben we in samenwerking met de regionale netbeheerder een informatiebijeenkomst gehouden voor de gemeenteraad van de gemeente Noordoostpolder. Hier is de gemeenteraad onder meer bijgepraat over het project en de betrokkenheid van de gemeente.

2.7 Ambtelijk en bestuurlijk overleg met lokale en regionale overheden

De afgelopen periode hebben we met verschillende omgevingspartijen (zie de tabel in hoofdstuk 4) overleg gevoerd. Met deze omgevingspartijen hebben we één of meerdere individuele overleggen gevoerd. Bijvoorbeeld over het opstellen van kostenramingen, nota van onderzoeksalternatieven, analyse van gedeerde opbrengsten als input voor de integrale effectanalyse (IEA) of over aandachtspunten voor ontwikkelingen in het gepresenteerde zoekgebied.

Ook hebben we samen de conceptversie van de NRD besproken. De ambtelijke werkgroep plus een aantal natuur- en milieuorganisaties hebben een eerste versie van de concept-NRD getoetst en aandachtspunten, vragen en opmerkingen meegegeven.

Tot slot was er een bestuurlijk regio-overleg waarin we de conceptversie van de NRD besproken hebben.

3. Opbrengst en bevindingen van de participatie

3.1 Opbrengst participatietraject

In dit participatieverslag kijken we terug op het participatieproces voor de fase concept-NRD. Tijdens dit proces hebben omgevingspartijen zorgen, aandachtspunten, vragen, suggesties en opmerkingen met ons gedeeld en besproken. De opbrengt van de participatie is tweeledig. Enerzijds hebben we aandachtspunten en waardevolle informatie opgehaald voor het inhoudelijk aanscherpen van de concept-NRD en het proces voor het MER en de IEA., dat in de volgende fase wordt opgesteld. Anderzijds heeft de participatie aandachtspunten opgeleverd voor participatie in de komende fase, waarop het participatieplan verder ingaat.

De opbrengst van de participatie is terug te vinden in de reactienota en in de projectatlas (benaderbaar via de website www.tennet.eu/diemen-ens).

3.2 Bevindingen participatietraject

Voor de invulling van de participatie hebben wij de meeste activiteiten, beschreven en toegelicht in hoofdstuk 2, georganiseerd. Onze bevindingen lichten wij hieronder toe.

Met ongeveer 100 bezoekers, verspreid over de informatieavonden, zijn we gematigd tevreden. Het aantal varieerde erg per locatie en online. Dit heeft naar ons idee deels te maken met de locaties, die in sommige gevallen te veel aan de rand van de gemeenten lagen. Positief was dat de betrokkenheid van de bezoekers groot was. Net als de opbrengst van het aantal reacties op het voornemen en voorstel voor participatie en de projectatlas.

Daarnaast vinden we de samenwerking met de ambtelijke werkgroep voor TenneT en EZK van waarde. De samenwerking en advisering levert een positieve bijdrage aan de verschillende producten in deze fase.

We kunnen concluderen dat de participatie tijdens deze fase grotendeels is uitgevoerd zoals voorgesteld in de publicatie 'Voornemen en voorstel voor participatie: Nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding Diemen-Lelystad-Ens' (september 2022). In twee gevallen hebben we afgeweken van het voornemen en voorstel voor participatie.

De eerste afwijking is dat we de reactienota later publiceren. Deze wordt tegelijkertijd met de concept-NRD gepubliceerd in plaats van in het vierde kwartaal van 2022. Op deze wijze kunnen indieners van een reactie zien hoe hun reactie verwerkt is in de concept-NRD of het participatieplan.

De tweede afwijking is het niet uitbrengen van een eerste digitale nieuwsbrief. Dit is niet gebeurd, omdat er geen aanmeldingen voor de nieuwsbrief waren op het moment dat we wilden publiceren. De eerste nieuwsbrief komt uit zodra we de concept-NRD publiceren. We hebben wel een brief verstuurd naar bewoners rondom de hoogspanningsverbinding in de gemeente Noordoostpolder, omdat we in de gemeente Noordoostpolder geen inloopavond hebben georganiseerd.

Verder hebben we nog twee activiteiten toegevoegd: de drie deelbijeenkomsten voor de deelgebieden met de ambtelijke werkgroep en een online informatiebijeenkomst. Deze hebben we na de publicatie toegevoegd om het participatieproces te versterken.

Tot slot maken we langs deze weg gebruik van de gelegenheid om u en alle deelnemers aan een of meerdere participatieactiviteiten te bedanken voor uw inbreng.

4. Overzicht geraadpleegde betrokkenen

Met de betrokkenen in het onderstaande overzicht hebben we mondeling of schriftelijk contact gehad over het project.

Bevoegd gezag/overheden	Belangenorganisaties
• Gemeente Almere • Gemeente Amsterdam/Weesp • Gemeente Diemen • Gemeente Dronten • Gemeente Gooise Meren • Gemeente Huizen • Gemeente Kampen • Gemeente Lelystad • Gemeente Noordoostpolder • Gemeente Oldebroek • Gemeente Urk • Gemeente Zeewolde • Ministerie van Defensie • Provincie Flevoland • Provincie Gelderland • Provincie Noord-Holland • Provincie Overijssel • Regio Gooi en Vechtstreek • Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed • Rijkswaterstaat Midden-Nederland • Rijkswaterstaat Oost Nederland • Rijkswaterstaat West Nederland Noord • Waterschap Zuiderzeeland • Waterschap Amstel Gooi en Vecht • Waterschap Drents Overijsselse Delta	• Algemene Vereniging voor Dorpsbelangen Swifterbant • Burgerparticipatie Almere • Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk • IJsselmeervereniging • Landschapsbeheer Flevoland • LTO Noord • Natuur- en Milieufederatie Flevoland • Natuur- en Milieufederatie Overijssel • Natuur- en Milieufederatie Noord Holland • Natuurmonumenten • SOVON • Staatsbosbeheer • Stichting Flevo-Landschap • Stichting Buurtschap Hakkelaarsbrug • Vogelbescherming • Vogel- en Natuurwacht Flevoland • Watersportverbond
Bewoners, belangstellenden	Organisaties en bedrijven
• Omwonenden, dorpsraden, gebruikers, belangstellenden en anderen in omgeving	• Lelystad Airport • Pure Wind Energie • Wiersum Plantbreeding • Windpark Blauw/OSwinT • Windpark Zeewolde